

A JÓL BEVÁLT IDŐJÓSLATOK

A február végére jelzett légköri rendelkezések csakugyan mindenfelé bekövetkeztek.

Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy egy hobokeni csillagász megjósolta, hogy a hónap végén általános légköri rendelkezések lesznek. Ez a jóslás idáig pontosan bevált. Közünk egy párat az igazoló táviratok közül.

CHICAGO, február 23. — Mióta csak időjelző intézet működik Chicagóban, még sohasem volt ilyen meleg a Washington napja: délután 4 órakor 67 fokon állott a hőmérő. Egyidejűleg azonban észak felől hatalmas hóvihar közeledik a város felé, úgy hogy esőtőlre vagy péntekre fogot lehet várni. Ez a hóvihar ma Wisconsin és Minnesota fölé vonult el és akkora volt, hogy Duluth környékén minden távirószekrényt megsemmisített. A központi államokban pedig hideg esőzés van.

DETROIT, február 23. — Az éjszaka folyamán heves villamos zivatar várható végig az állam fölött, mennydörgéssel, villámlással. A folyók mindenütt kiáradóban vannak. A nagy esőt megint fagy követte Grand Rapidsban: az egész várost jégkéreg borítja.

MILWAUKEE, február 23. — A Milwaukee folyó kiáradt és elöntötte Sunny Point falut. Mentőcsapatok indulnak a falu lakosságának mentésére.

SIOUX FALLS, S. D., február 23. — Az egész államban iszonyú hóvihar dühög. A vonatok megálltak, semmiféle közlekedés nem lehetséges.

WAUKON, Ia., február 23. — Az egy hét óta tartó állandó eső folytán a patakok és folyók mind megáradtak és kiesaptak medrükből. Az esőzés akkora volt, hogy február hónapban még sohasem esett ennyi eső. Villámlás és jégeső kísérte. A vonatok ma megálltak.

A szörnyű léghajó katasztrófa okairól

Az egyik áldozat levelét nyilvánosságra hozták. — A repülőfőnök véleménye. — Szerinte a kormánygépezet volt a katasztrófa okozója.

CHICAGO, február 23. — Clifford E. Smythe chicagói származású hadnagy, a felrobbant és elégett Róma egyik áldozata, aki halálra égett a tönkrement léghajó romjai között, megírta volt az édesapjának, mindjárt a léghajó Washingtonba tett első próbatúrája után, a melyben szintén részt vett, hogy a Róma nem biztonságos és hogy valóságosan "bűnös hanyagság" volna új utra engedni, a nélkül, hogy szerkesztésén változtatnának. A levelet dr. J. M. Nicholson, a Smythe-család egyik barátja, hozta nyilvánosságra. Smythe hadnagy apja vonatkozott megjegyzéseket fűzni a dologhoz.

A HADNAGY LEVELE

Dr. Nicholson szerint a szerencsétlen véget ért hadnagy levelében megírta, hogy "a Róma olyan rosszul viselte magát az első próbatúránál, hogy általánosan megbízhatatlannak jelentette ki mindenki, aki rajta ment, annyira, hogy ezeknek a többségét nem is vitte vissza a léghajó a telepre, hanem azok vasuton tértek oda vissza Washingtonból. Hogy azóta micsoda változtatást végeztek rajta azt kivéve, hogy motorjait kicserélték: nem tudom. De bűnös hanyagságnak tartanám, ha még egyszer repülni engednék a nélkül, hogy szerkesztésén lényeges változtatásokat tennének. De hát mit tehetek én? A léghajó ingadozott és csak nehezen engedelmessédtet a kormányzásnak. De azért annak, hogy az utat mégis sikerült befejezni vele, mégis utközből néha olyan módon mondtam fel a kormány az engedelmességet, hogy az egyenesen ijesztő volt. Ennek következtében a hajón volt polgári utasoknak és a személyzet nélküli részének azt tanácsolták, hogy vasuton térjenek vissza a repülőtérre."

A KATASZTRÓFA OKA

NORFOLK, Va., február 23. — Mason M. Patrick vezérőrnagy, a hadsereg repülő osztagának főnöke, volt még idáig az egyetlen hivatalos személyiség, aki nyilatkozatot adott ki a szerencsétlenség fölül. Az őrnagy véleménye az, hogy a Róma léghajó pusztulását a kormány azon részének az elromlása okozta, mely a léghajó emelkedését és süllyedését szabályozta. Az őrnagy a maga véleményét az eddig hallott tanuvalomásokra és az életben maradt áldozatok elbeszélésére alapítja. Ezekből állapítja meg, hogy az emelkedést szabályozó kormányzókezelést, amely a repülőgépek szárnyaihoz hasonlít és a léghajó hirtelen végéhez volt erősítve, elromlott és előre zuhant, ami aztán a léghajó orral lefelé zuhanását vonta maga után. A többi aztán vezetés gyorsaságát következett: a villamos dróttal érintkezés, a gáz felrobbanása és a léghajó elézése, mindazokkal együtt, a kik idejében ki nem ugrottak a személyszállító szakaszból.

A VIZSGALAT

A hadsereg nyomozó bizottsága zárt ajtók mögött folytatja a vizsgálatot, melynek eredményeiből eddig semmi több ki nem szivárgott.

Hogy mennyi ideig fog még tartani a vizsgálat: azt még nem tudjuk. Mindent elkövetnek, hogy olyan hamar befejezzék, a milyen hamar csak lehetséges és megtegyék a hivatalos jelentést a katasztrófa okairól. A vizsgálóbizottság, mely három őrnagyból áll, kihallgatott minden áldozatot, aki találta a szerencsétlenséget, ugyiszent minden szemtanút is és most nérnöki és gép-szakértőket hallgat ki, hogy a szerencsétlenség okait minél biztosabban megállapíthassa.

ROMOK, HALOTTAK

A szerencsétlenség színhelyén csak egy összeronsolt acéltömeg hever. Ennyi maradt a vázából a világ legnagyobb felmérév léghajójának, a hadsereg büszkeségének, a levegő királyának.

(Folytatása a 3-ik oldalon.)

Üldözik már országszerte mindenütt a munkásnép fosztogató részvényhiénáit

Leletlen részvénykufárok Clevelandban alaposan kifosztották a szerb nemzetiségű honfitársaikat. — Vád alá került az elnök ur. — Mozipróba Painesvillen, O. — A hős szerelmes és a primadonna. — Agyonlőtte magát egy szegény kifosztogatott litván ember.

Mind erősebben szorul már a hurok a lelketlen részvényhiénáknak a nyaka körül, a kik sok ezer meg ezer munkásaladtól, különösen a bevándoroltak sorából fosztották ki összes megtakarított pénzeszközöküket.

Ohióban, Illinoisan, New Yorkban és más egyebütt is teljes erővel folynak a vizsgálatok. A nagy megtisztítási folyamat megkezdődött és ha már az elrabolt pénzek nagy részét nem is kaphatják vissza az áldozatok, legalább annyit elérnek, hogy a bűnösök elveszik a büntetésüket és hogy mások is okulni fognak a példájukon.

Clevelandban ismét egy nagybizottság részvényhiénáknak jöttek a nyomára a hatóságok, az áldozatok feljelentése folytán. Ez esetben a lelketlen részvényhiénák a szerb nemzetiségű bevándoroltak nacionalista érzelmét és hiúságát használták ki a saját céljaikra.

Az első feljelentést a 6121 St. Clair ave. alatt lakó Joseph Lukosar tette meg az Adria Film Co. elnökének. Ekkor derült ki, hogy a hangzatos filmvállalat neve alatt az itteni szerb nemzetiségűk rendszeresen kifosztásá folyt le. Sok száz szerb családunk adott el részvényeket azzal,

hogy egyes tagjaikból mozi-színházakat, színházakat fog-nak csinálni.

A panaszok szerint a hiénák azzal bűntették őket, hogy egyszerű mozidarabokat készítenek részben a bevándorolt szerbek itteni életéből, részben pedig a szerb történelemből, a kecskepasztororságtól kezdve egész a modern időkig. Pényszó jóvá képt varázsolják eléjük.

Ahány szerbet csak megfogtak, az már mind Mary Pickfordnak, vagy legalább is Wallace Reidnek képzelte magát. Pedig a panaszok szerint nagyon sok itteni szerbet beugrattak.

A panaszok között van többek között Mrs. Paulina Rom is: Neki kétszáz dollár ára részvénnyel adott el, azzal, hogy a befektetés után hét százalékos osztalékot fizetnek és egyben csillagok szerződtek egyelőre havi száz dollár fizetésért. Őt valamint többeket is egyszer ki is vitték Painesville mellé. Valamennyien a nemzeti viselkedés voltak sőtörve, Painesville egész kecskeállományát felvonultatták, hogy a local polgort annál jobban biztosítsák és jászani kezdték a nagyszerű mozidarab, a melynek a "The Immigrant" hangzatos címet adták.

A társaság nagyszerű költségvetéssel dolgozott. A mozidarabot Boro Petrovics rögtönzött vagy két hónapig és ezért kilencszáz dollár járt volna neki. Jó fizetés járt volna a művészeknek, akik között a fentiekben kívül George Melekovics és neje, valamint Mr. Lukics is szerepeltek. Ezek, valamint a kom-

panya tisztviselőinek egyrésze is "között Joseph Lavorsak secretary és George Morvel pénztáros elvették a befektetéseiket.

A dolog állása jelenleg az, hogy George Norsicot, a kompania derék elnökét, a clevelandi nagykövetséget a részvényhiénák megsértése miatt vád alá helyezték.

Közből természetesen nagy erővel folyik a vizsgálat Chicagóban is az ottani Ponik ellen. Bischoffek aktivitásának már emberáldozata is van. Az egyik ügyfélük, a 42 éves Peter Kanis borbély, aki az egész megtakarított vagyonkáját, vagy ezerkétszáz dollár fektetett a B. Bischoffek esztől vállalatába, tegnap revolverrel szívenlőtte magát és azonnal meghalt. A szerencsétlen litván már napokkal ezelőtt, amikor meghaltta Bischoffek tönkremenetelét, ideges kimerültséggel és azóta állandóan küzdött az életusszaggal.

Bischoffek társa, Harrington, valószínűleg hamarosan a hatóságok foglya lesz. Hír szerint önként szándékozik jelentkezni, azonban valahogy a moziban nem legyen kétféle áldozat: esetleges támadásának. A derék fiu hír szerint attól fél, hogy az áldozatai meglesélik.

Azután ott van a derék Jim Patnac. Jól megtermett, fekete bajszos ember, mintha csak egyenesen Montenegró hegyei közül pattant volna ide. Ő volt a hős szerelmes. Azt mondja, hogy nagyon tetszett neki a játék, azonban sokalja érte azt a két-száz dollárt, amit a hiénák kitesztenek neki. Természetesen neki is száz dollár ideiglenes havi fizetés ígérték.

Borzasztó szép story volt a panaszosok szerint. Szerb bevándorolt ifjakról szólt, akik Amerikában vagyona tettek szert. Az egyik közöttük hazafias szerb volt, akit a város villán el akart téteti a hazafias utjáról. Jöttek a kábelmek a hősnőért, jött a háború, jöttek a kecskék és... mi kell más a hazafias szerb szívnek. Dőltek a dollárok és elmaradtak az osztalékok.

A társaság nagyszerű költségvetéssel dolgozott. A mozidarabot Boro Petrovics rögtönzött vagy két hónapig és ezért kilencszáz dollár járt volna neki. Jó fizetés járt volna a művészeknek, akik között a fentiekben kívül George Melekovics és neje, valamint Mr. Lukics is szerepeltek. Ezek, valamint a kom-

RÁSZAKADT AZ ALAGUT 4 MUNKÁSRA, EGY HALOTT.

CANTON, O., febr. 23. — Beszakadt ma reggel a villamos sín-pár alatt levő alagut, s az egyik munkást halálra zústa, másik 3 súlyosan megsejt. A három még élve mentették ki, de állapotuk aggasztó. A segélyekre siető mentők még jókor rájuk találtak, s el-még jöttek rájuk szakadt föld-távolították a rájuk megtaladtak volt-meg, mielőtt megtaladtak volna. Az elhunyt Angelo Vassello holttestére csak két óra múlva találtak rá.

MENEKÜLNEK A VULKÁN S FÖLDRENGÉS VIDÉKÉRŐL.

MANAGUA, Nicaragua, febr. 23. — Granada, Crano és Rivas vidékéről egymást követő földrengések-ről érkeznek jelentések. Épületek-ben több kár esett. Az Omotepo-tűzhányó óriási mennyiségű lávát-lök ki magából s a Nicaragua-tó-ban levő Omotepo és Madeira sziget-etek lakossága biztonságba menekült.

FRANCIA EGYSÉG A NEMFIZETÉSBE

A francia sajtó nagyrésze lelkesen kontráz Loucheurnak és jelzi, hogy Franciaország nem fizetheti meg az adósságát Amerikának.

PARIS, február 23. — Loucheur volt francia miniszter tudvalevően a napokban egész nyíltan kimondotta, azt, hogy Franciaország nem tudja megfizetni azt az adósságot, amelyely Amerikának tartozik. Az elpusztított területek volt miniszterének eme kijelentését nagyon gyorsan felkapta a francia sajtó és megadja rá az áment.

Georges Bonnamour a Bon Soir hasábjain vezérelkezik a dologról és kijelenti, miképen a francia fizetésképtelenségnek egyik főoka az amerikai vámtörvényben keresendő.

"Vagy aranyban, vagy árukban fizethetünk csak Amerikának," mondja. — Aranyunk nincsen és az Egyesült Államok olyan vámsorompokat állít fel, amelyek a francia áruk bevitelét lehetetlenül teszik. Helyépen lehetetlen fizetnünk.

Visszont a szocialisták lapja, a L'Humanité, tapsol McCormicknak. Igaza van a szenátornak abban, hogy az ország, a mely sokat költ a hadseregre, adósságot is fizethet.

CSÖKKENT A HALÁLOZÁS

WASHINGTON, febr. 23. A szövetségi statisztikai hivatal most közzétett adatai szerint a halálozási szám-arány az Egyesült Államokban csökkenőben van. 1910-ben az ország minden egyes százezer lakosára 1.496 haláletest esett, most, illetve az 1920-iki népszámláláskor csak 1.306 esett. Az arányszám az összes korosztályokban esett ugyan, azonban az esőkkenés a legkiemelkedőbb volt az egy éven aluliaknál.

A hetvenöt éves felüliek halálozási arányszáma százezer utáig 14.360-ról 13.490-re csökkent, míg a 45 és 75 évek közöttieké 2.581-ről 2.228-ra minden százezer után.

A felnőttek h a fázolási arányszámának a csökkenése különösen a tüdővész, a tifusz és a vesebaj csökkenésének tudható be első sorban. Visszont azonban a rák, az influenza és a gyermekkori betegségek erősen pusztítottak.

Cenzurát a mozinak

Appleby new jersey képviselő törvényjavaslata a kongresszus előtt.

WASHINGTON, február 23. Appleby, new jersey republikánus képviselő, tegnap törvényjavaslattal nyújtott be a kongresszushoz. A javaslat egy szövetségi mozgófényképbizottságot akar megszervezni, a melynek cenzori jogai legyenek az államközi forgalomba kerülő összes mozgófényképek felett.

A javaslat szerint a bizottság a szövetségi nevelésügyi hivatal hatásköré alá tartozna és a cenzura mellett az is kötelességében állna, hogy kutatásokat folytasson abban a tekintetben, hogy a mozikat hogy lehetne legjobban a nevelésügyi részére felhasználni.

"Az ország népe nagy többségének határozottan az a nézete," mondotta a képviselő, "hogy szükség van a mozgóképek és a mozgóképipar cenzurájára."

"Szükségessé teszi ezt különösen egyes filmproducereknek az a ténykedése, hogy rossz, érdekes mozidarabokat a mar-nak állandóan szíre. A mai helyzet az, hogy amit az egyik állam cenzurája megenged, azt a másik nem engedi meg. A zavar olyan nagy, hogy a szövetségi cenzurára már csak ezért is szükség lenne."

Szerinte a mozikat nagyon sok gyerek, valamint irástudatlan, esetleg félművelt látogatja. Már most a szövetségi kormány nem nézheti tetlenül, azt, hogy ezeknek a lelkebe a mozikban erkölcstelen, kétfélemű, tisztességtelen behatások fészkeljék be magukat.

VAGY SZÁZ AUTÓ HAMVADT EL A GARAZTÓBAN.

TOLEDO, O., febr. 23. — Az Ontario garage gyult ki, melynek oltása közben két tűzoltó dőlt ki a füst által alkibáta. A tűs a pin-cében bekövetkezett robbanásból támadt. Az emeleten lakó család kikényszerült a beteg fekvő Mrs. George Smith-et a tűzoltók mentették ki. Közül azaz autómobil volt a garagóban. A kárt 100,000 dollárba becsülik. Nagy aggodalom okozott, hogy a járdá alatt elhelyezett 250 galonos gázolintartó felrobbant, de sikerült megvédeni.

\$12.000 A BANDITÁK LEGUJABB ZSAKMANYA.

CHICAGO, febr. 23. — Négy fegyveres bandita rendezett valóságos házkutatást a Bowman Dairy Company iradáhelyiségében. Falhoz állították a cég hat alkalmazottját s a managert kényszerítették az esztől pénztárány felnyitására, melyből \$12,000 készpénzt raboltak el a nyomtalanul eltűntek.

Nem kell a háborútól félni már

Herbert Hoover szerint óriási jelentőségűek a washingtoni eredmények.

ELSMÜLT ELLENTÉTEK.

A vége a dolognak a hadseregnek csökkentése lesz.

CHICAGO, február 23. — Az itteni Union League Clubnak Washington napi ünnepi ebédjén hatalmas beszédet mondott ténegy Herbert Hoover kereskedelmi miniszter, kijelentve többek között azt, hogy a mostani nemzedéknek nincs mit tartania esetleges háborúktól.

Részletesen foglalkozott a washingtoni lefegyverzési konferenciával és annak az eredményeivel.

"Az eredményeket tisztán amerikai szempontból és szemüveggel nézve," mondotta, "nagyon is meg lehetünk azzal elégedve."

"A háború veszedelmét a jelenlegi nemzedék életéből feltétlenül kitoltuk. A tengeri fegyverkezés körül versengésünk megszűnt Angliával. Megszűnt annak veszedelmes következményeivel egyetemben. Az angol-japán szövetség is megszűnt és kirygenlítés nyertek azok az ellentétek, amelyek fennállottak közöttünk és Japán között."

"Egyben sikerült áthidálni a főbb ellentéteket Japán és Kína között is ugyanarra, hogy a távoli keleten a gyűlöletnek a helyét a kölcsönös jóakarattal foglaltatja el. Kína kapuinál sikerült megállítanunk az idegen befolyások feltaladott folyamát. Vége, sikerült elérnünk azt, hogy Kinában úgy az ipar, mint a kereskedelem tekintetében nyitott kapu elve érvényesül az összes nemzetekkel szemben."

"Mindezekkel az eredményekkel sikerült gyökeresen kipusztítanunk olyan rosszakaratú kelevényeket, amelyek, ha fel-duzzadtak volna, feltétlenül háborúra vezettek volna. A világ ugyanis nem lett volna képes ez ellentétek, versengések fel-lelt elcsikálni, anélkül, hogy általános ördöklés be ne következett volna."

Hoover szerint a washingtoni konferencia volt az első a világ történelemben, amely komoly lépést tett az általános lefegyverzés irányában.

"Nemcsak a fegyverkezést öröklött vetett gátat," mondotta ezután, "hanem, ami ennél is sokkalta több, megállapította az erők arányát is. Már most ha ez az erők arányi ellensúly nem lenne a köztudatba, akkor a nézetem szerint, feltétlenül elkövetkezik az az idő, amikor belátjuk, hogy ugyanaz az erőarány akkor is megtart-hatjuk, ha viszonylagosan kéllő-képen leszállítjuk a hadilészt munkát."

Azután érintette az általános közgazdasági helyzet dolgát is. Foglalkozott az európai gazdasági helyzet ingadozásával.

Ezeknek egyik főokával éppen azt jelölte meg, hogy ezek az országok még mindig fenntartják a nagy hadseregeiket.

"Vissza kell térniük az ész-alapjára," végezte be a szavait, "mert különben ezek az országok is, mint Oroszország, a teljes gazdasági lezülés állapotába fognak jutni."

75 JÁTEKOS ÉS VERSENYFODGÓ VAN VAD ALATT.

COVINGTON, Ky., febr. 23. Covingtonban, Newport testvérvárosában is megtörtént az első lépés a város megtisztítására, a nagy esküdtszék ugyanis 75 állítólagos szerencsétlenséget és könyves versenyzőfogadót helyezett vad alá. Egyidejűleg megfogták kisirelni Lawrence J. Diskin ügyész elmozdítását hivatalából Kentucky állam törvényhozása által.

SZABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States

Third year, Published daily by
The Szabadság Printing & Publishing Co.
 (An Ohio Corporation, St. Andrew, President; R. K. Green, Sec'y-Treas.)

Founded by: E. T. Kohányi Alapította: Kohányi Tamás

DR. ANDREW CSERNA, Editor

Edited and Published at Szerkesztőség és Kiadóhivatal
700-702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.
 Telephone: Bell, Main 3534, Central 1231.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Az Egyesült Államokban és Kanadában egy évre: \$5.00; fél évre: \$2.50. Külföldre: egy évre \$10.00; fél évre: \$5.00. CLEVELANDI VÁROSBAN: egy évre: \$3.00; fél évre: \$1.50. SUBSCRIPTION TABLE: United States and Canada one year: \$5.00; half year: \$2.50. Foreign countries: one year: \$10.00; half year: \$5.00. — Cleveland one year: \$3.00; half year: \$1.50.

Entered at the Post Office Cleveland, O. and admitted for Transmission through the mails as Second Class Matter.

Eastern Office: New Yorki irodánk címet: **Room 603 Tribune Bldg., 154 Nassau St., New York**
 Üzletvezető: Joseph Horváth, Manager.

A HALOTTAK AJÁNDEKAI
A három erő.

SOKSZOR előfordul, különösen szellemi munkát végező embereknél, akik elfáradnak, elfáradnak és folyton ülnek, hogy így szólnak:
 — Jaj de jó lenne itt hagyni ezt az egészet. Jó lenne elmenni innét ebből a városból, jó lenne kimenni valahová a vadonba, jó lenne ott egy faházköt építeni és élni, mint az ősbemlék.

Es erre a gondolatra meleg lesz a szíve, mert úgy képeli el a dolgot, mert ő egy iszom-ember, aki a saját erejével, a saját két kezével a munkájával — és kizárólag csak ezzel — fogja magának megteremtens az új életét.

Es elfelejt, ha megnézi is, hogy új életet tudjon magának teremteni abban nagy része van a halottaknak. Akik már elmentek, azoknak az embereknél tartoznak és az emberünk a legnagyobb háldval.

Ha azok, akik voltak, de már nincsenek, nem találják volna ki a szegyet, a kalapocot, a fejszét — a szerszámok száz fajáját, ami mind szükséges ahhoz, hogy es az emberünk megépítse a maga primitív faházát kint a vadonban, mit csinálna az ő saját külön két kezével és a nagyszerű erejével?

Mikor a saját erejére gondol, önkéntelenül, automatikusan feltételezi, hogy az eszközök, a szerszámok mind a rendelkezésére állnak majd. Így van az ember — minden ember — az életben. A mindennapi életünk sokkal, de sokkal nehezebben tudnánk lebonyolítani, ha a halottak annyi békésüléssel nem hagytak volna nagyszerű ajándékokat nekünk.

A halottak aktív részt vesznek a mi életünkben. Amit ők hagytak, azok élnek tovább. És dolgoznak helyettük. És dolgoznak velünk, mellettünk, a mi hasznunkra — a világ előbbre vitelének érdekében.

Egy Alfred Korzybski nevű mérnök, aki amelletti még gondolkozott is nagyon szellemesen, a világon működő Erőt három csoportra osztja.

Első csoport: 1,600,000,000 élő ember.
Második csoport: 10,000,000,000 halott embernek az itt hagyott ereje.
Harmadik csoport: A nap ereje, ami 1,600,000,000 élő embernek felel meg.

A harmadik csoportban említett erő ma tulajdonképpen a közönségen találhat meg. Ide van a szó szoros értelmében belevágyva. Ez az erő megváltó már ezer és ezer esztendőnek elötte is — mikor az ember valóban még csak a saját két karjára támaszkodhatott csak és nem volt még semmiféle szeresztéma ahhoz, hogy a házat megépítse.

Es az erő azután átalakult mind jobban és jobban egy bizonyos észlelő energiává, ami szinte belülről fűti a földet. Ebbe az energiába a régen meghaltak erói vannak egyesítve.

Igy egyesül napról-napra a most élőknek, az épen most meghalóknak és a már meghaltaknak az energiája. A világ egyre jobban halad — mert az energiák egyre hatalmasabb arányokban találják előre. Minél többet halnak meg, annál több energiát hagynak hátra, épen úgy, mint ahogy aktívban tálmányokat hagynak az emberek hátra, vagy hátrahagyják mondjuk az apa a szeresztéma, amivel a fia folytatja a mesterségét.

Nem, nem halunk meg. Aki egyszer megszületett, az örökké él — él tovább a munkájában, a gondolkodásában, az eredményeiben. Minél többet hagyott valaki hátra ember társainak, az élőknek, annál jobban hozzájárult a világ előmeneteléhez.

Es a másvilágon talán az a legboldogabb, aki azt látja, hogy a hátrahagyott ajándéka milyen becses azoknak, akik még a földi tereken vándorolnak.

TÉVEDTEK AZ ESZKÖZTEK S A FÉLELEM MEGÖLTE.

BERLIN, febr. 23. — Az esküdtek elnökségének tagjai gyűlésben állapították meg A. Koppe gyilkos bűntudatát, de nyomban kijelentették, hogy döntésüket újabb megfontolásra alá veszik, mert tévedtek. Koppe ennek hallatára úgy megrémült annak a lehetőségétől, hogy halálra ítéletet hoznak, hogy szücskötése óta a pár órával belül meghalt.

VÉR FOLYT GUATEMALA ELNÖKVÁLASZTÁSÁNÁL.

SAN SALVADOR, febr. 23. — A guatemalái elnökválasztásánál több embert megölték és számosan megsebesültek a választási villongások folyamán, a Guatemala Cityből érkező hírek szerint. Csak a katonaság tudta a rendet helyreállítani.

A PAPA ELSŐ AMERIKAI PÜSPÖKI KINEVEZÉSEI.

ROMA, febr. 23. — XI. Pius pápa Msgr. John J. Swint Westontól, W. Va. nevezte ki a Wheeling, W. Va. egyházmegye segédpüspökévé. További Very Rev. Patrick Barry püspöki helynököt kinevezte a St. Augustine, Florida, egyházmegye püspökévé. Ezek a pápa első amerikai kinevezései.

APRÓPÉNZ

Schratt Katalin házassága. — Miért imponált Ferenc Józsefnek a művésznő.

SCHRATT KATALIN a napokban felolvasást tartott az itteni Vigadó nagyszínházban, amely szüfölgig megtelt. Mindenki kíváncsi volt Ferenc József hercegnéjé látni, illetve hallani. A művésznő hosszú időközön át távol tartotta magát a színpadtól, most azonban, ugy-látásik, elfogta a vágy még egyszer kontaktusba lépni a közönséggel. Az osztrák Pompadour nem akar úgy elkölteni a világból, hogy a jelen kor még a nevére se emlékezzék. Sőt az hallatszik, hogy nem elégszik meg európai bemutatkozásával, hanem Amerikába is el fog látogatni. Talán lesz önként is módjukban azt a nót üdvözölhetni, a kinek ha nem is nagy, de bizonyos befolyása mégis volt hazai eseményeinkre. — En színi pályája kezdetétől fogva ösmertem Schratt asszonyt, házasságának Kiss Miklóssal, közel szemlélője voltam. Bátor lelkű tehát pár epizód az érdekes nő életéből itt elmondani.

Schratt Katalin egy hietingyi pék leánya. Atyjának az úlete ott fektett azon a nagy uton, mely Schönbrunnba vezet. Egészzen zsenge korában beiratkozott a bécsi színiakadémiába, onnét kijött pedig a Laube által vezetett Stadt-theaterhez szerződött. Természetes, kellemes jétékét mindjárt megkedvelték. Különösen a népies női szerepek voltak eleme — az olyan backfisch-lalok. A 30-as évek elején Heinrich Laube egész társulatával lejtött volt Pestre, hol is a gyapju-utcai, akkor még fennállt német színházban tartotta előadásait. Itt látta meg őt ittenbe Kiss Miklós, a 49-ai magyar Kiss Ernő honvéd tábornok unokacsece. Kiss Miklóst ép azon időben képviselővé választották meg Torontál egyik kerületében. Mint fiatal honatya jött fel Budapestre. A fülig szerelmes ifjú nem sokat törődött családjának akaratával (akkor még elő atyja ellenzete a házasságot), de igen rövid ismerettség után megkérte Schratt kezét és Bécsben a Votiv-templomban tartotta meg vele az esküvőjét. A felesége egyelőre megvált volt a színpadtól. Kiss Miklós azonban nagyon sokat költött. Két év múlva csödbe jutott. Időközben született a párnak egy fiúgyermek. szintén Miklós, kit a király báróvá tett és ki ma is él, mint volt követéségi titkár. Schratt asszony visszakivánczolt a színpadra. Eleinte csak vendégszeptelt németországi előrangú színházakban, míg aztán a Burg színházhoz kötődött le. Itt kezdődött viszonya Ferenc József császár és királyiával, aki élete utolsó pillanatáig hi maradt az esküvőjé. A férjét kineveztek Yed-dóba fő-konzulnak, később Marrocába tették át. Ezelőtt 5 éve halt meg Kiss Miklós barátom, aki, mellesleg legyen mondva, egyike volt a legszebb férfiaknak. Végig nemes egykedvűséggel tűrte neje viszonyát az uralkodóval, akivel különben sachsenem találkozott. Minden harmadik évben Bécsbe jött, s ilyenkor a Munch-szállóól (később Krantz) rövid látogatásra ment családijához Schönbrunnba.

Mikor Schratt Katalin ösmertelése Ferenc Józseffel kezdődött, azt mondatam neki egyszer: Meglássa kedvedből sohasem fog a Hoher Herr elválni, mert imponál neki azaz, hogy korábban kel fel, mint ő! Es így is történt. Schratt, mint egy péknek a leánya, hozzászóltott gyermek korában már 3 órákor felébredni, holott Ferenc József csak 4 órákor kelt fel! Ez a korán-kelés imponált a nagy urnak. A melletti Schratt-ban nem volt ambíció, ő nem foglalkozott soha politikával. Ezen a terepen hiába keresték fel pártok és államférfiak: visszatartott minden felhívást befolyásolni az uralkodót. Mellette megmaradt egyszerű, szerény nőnek. — Fogadják, kérem, őt jó szívvel!

Pázmány Dénes.

2,531,421 EMBER DOLGOZIK A MEGÉLHETÉSÉRT NEW YORKBAN

Sok a dolgozó nő, kevés a család közöttük.

A KERESKEDELMi miniszter egy újabb kiadványt bocsájított ki a napokban. A kiadványban az adatokat a Bureau of Census szállította. Ez a kiadvány arról számol be, pontos statisztikával, hogy hányan dolgoznak New York városában, mivel foglalkoznak az emberek és mennyit keresnek.

1920-ban New York lakosainak a száma 5,620,048 volt. Ezek közül 1,839,633 férfi és 691,729 nő volt olyan, tíz estendő, vagy azon felül, aki ugynevezett hasznos foglalkozást üsött.

Es más szóval annyit jelent, hogy ezek az emberek vagy fizetéért dolgoztak, vagy proviziórt, vagy pedig profitra foglalkoztak.

A foglalkozások körülbelül így oszlanak meg.

Segédok, a kik nem üslalben dolgoznak — 137,283 férfi és 69,949 nő.

Cselédek és pincérek, pincérek — 54,970 férfi és 94,698 nő.

Kiskereskedők — 114,671 férfi és 7,056 nő.

Könyvelők, felülvizsgálók és pénztárosok — 42,449 férfi és 40,234 nő.

Gyorsk és gépirők — 7,146 férfi és 72,575 nő.

Félig szakmunkások ruha, mel-lény, nadrág és felsőkat gyárkban — 45,959 férfi és 13,389 nő.

Szabók és szabónők — 46,932 férfi és 3,261 nő.

Soffőrök — 49,143 férfi és 290 nő.

Maasintaták, szerkesztésztük — 42,664 férfi és 1 nő.

Acsok — 42,748 férfi és 3 nő.

Es körülbelül fedi az összes foglalkozási ágakat. A hivatalos kimutatás az ugynevezett professzionistás foglalkozásokról is beszámol.

Ügyvédek, bírák és békéshírák — 11,246 férfi és 253 nő.

Orvosok, sebészek — 9,449 férfi és 527 nő.

Lelkészek — 4,067 férfi és 17 nő.

Tanult apólok — 409 férfi és 12,127 nő.

Színészek és színésznők — 5,083 férfi és 5,086 nő.

PONTOS — BIZTOS — MÉLTÁNYOS

PÉNZKÜLDÉS

MAGYARORSZÁGRA

CSEHOSZLOVAKIÁBA, JUGOSZLÁVIÁBA, ROMÁNIÁBA

KÉSZPÉNZDOLLÁROK kifizetés

Magyarországon, Jugoszláviában

Betétek—Hajójegyek

KISS EMIL

BANKHAZA

133 Second Ave., New York

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kizárólagos képviselője

A M. Kir. Államsvagtal Menetjegyjárodjának kizárólagos képviselője

hsp—All

A SZÉPSÉG ÉS AZ OKOSSÁG

Lillian Russel nézete.

VAN-E VALAKI, aki ne emlékezzék Lillian Russelre, a nagyszerű amerikai primadonnára, Lillian Russel nemcsak nagy primadonna volt, hanem okos asszony is — a privát életben a Mrs. A. P. Moore névre hallgat és most Pittsburghban van az állandó lakása — tehát, mikor az öregedés jeleit kezdte magán észrevenni, fogta magát és gyorsan visszavonult a színpadtól — pedig nehezebb lehetett, igazán óriási sikereinek volt a részese.

Most szociológiával foglalkozik. Mint ilyen a bevándorlást tanulmányozza. Br.

De ettől eltekintve nagyon kedvesen nyilatkozott a napokban egy újságíró előtt.

— Ő maga ragyogó szépség volt annak idején. Mi sem természetesebb tehát, hogy a szép nőkről adta le a véleményét.

— A nő szépsége, az semmi. Na szép legyen a nő, ha nem okos. Az okos nő sokkal többre megy, mint a szép. — szépség — mint a szellő — elcsop, elszáll, elmúlik, mint egy álom. Es mi marad meg a nőnek, ha est az értéket elvesztette és eonkvívél nem volt semmi más?

— Az okos nő, az más. Az még szép is tud lenni, ha akar. De nem igen kell akarnia, mert a férfiak ugyse a szépsége miatt nyúzógnak körülötte. A szép nő körül a férfiak csak ideig-óráig tolongnak, az okos nő az, aki állandóan le tudja őket maga mellett kötni.

— Hat még milyen reitettes professzionistás szépségné lenni. Színésznőnek. Az ember élete csupa aggodás álom, nincs egy szabad perc, es a szépség lenyűgöz, rabolozóvá teszi a nőt. Minden alkalommal a szépségre kell figyelmelemmel lenni. Hogy el ne vesztse. Ugy kell élnie, olyan életmódot kell folytatnia, hogy a szépsége lehetőleg nagyon keveset rongálódjék.

— Örülök, hogy magán nő lettem és nem kell többet ezzel a dologgal törődöm. Annak idején mindig irigyletem a nővéremet, aki privát, hogy mennyi kinnal élék. Most már én nevetek az akkori magamon.

MIBE KERÜL A RÖVID HAJ?

Az olcsó gyönyör.

DAYTONBAN a National Cash Register Company szigorú akadáit adóit ki a női alkalmazottakhoz. Ebben elrendelt a kompania, hogy a női alkalmazottaknak tilos a rövid haj viselése.

A National Cash Register Company, ügyléstük, nagy gondot fordít arra, hogy a női alkalmazottai ne szórják ki könnyelműen az ablakon a pénzüket. Ennek okáért a rendezete indító okául azt adja, hogy a rövid haj igen sokba kerül. Nagy pénz igényel a fenntartás, ápolás.

Hogy a National Cash Register Co. háányai milyen állandó pontot foglalnak el ebben a dologban, az egyelőre nem került nyilvánosságra. Leket, hogy hangos szónál nem is fogunk a rendezet ellen tiltakozni — hiszen mindannyian tudjuk, milyen nehéz idők vannak és ma nem olyan idők letünk, hogy valaki egy hangos szó miatt szívesen vesszi el a szóbját.

Hogy maguk között meg van a dologról a véleményük, az bizonyos.

Ellenben a National Cash Register rendezete annál nagyobb felháborodást okozott a chicagói leányzók között. Különösen a rendezet alapja — hogy a rövid női haj sokba kerül, összediltak tehát egy-páran és statisztikát készítették róla, mennyibe kerül a rövid haj és mennyibe kerül a hosszú haj. Haad lássák a National Cash Register urai, mennyire tévednek.

A kis összehasonlítás itt következik.

HOSSZU HAJNÁL:
 Két sámpu — két dollár.
 Négy ondulás — négy dollár.
 Négy paki hajtu — negyven cent.
 Egy nagy hajtu — huszonöt cent.
 Egy üveg hajviz — ötven cent.
 Tizenhat hajnecc — két dollár.
 Összesen — kilenc dollár és tizenöt cent.

MI AZ IGAZSÁG?

Azt megtudja, ha az alábbiakat figyelmesen elolvassa és emlékeztetőben tartja

Az igazság az
 hogy dollárjait sokkal több koronát kap nálunk.

Az igazság az
 hogy mi pénzét leggyorsabban és leppontosabban szállítjuk és az átutalt összeget hiánytalanul kifizetjük odaát, amit az át-vevő sajtókezelő aláír nyugtájával igazolunk.

Az igazság az
 hogy megtakarított pénzét nálunk a legbiztosabb helyen helyezi el és betéte után pontosan megkapja a 4 százalékos kamatot

Az igazság az
 hogy hajójegyeket a hajótszárulat eredeti árain adunk el és a szükséges iratokat költségzői osztályunk a legteljesebben szabványosan állítja ki.

Forduljon bizalommal hozzánk és csalódnai nem fog.

AMERICAN UNION BANK

Főüzlet: Németh János 116k:
 alnök: 1597 SECOND AVENUE,
 New York City, Corn. 52nd Street, M. E. 4U

BOVID HAJNÁL:
 Sámpu — nem kerül semmibe, mindenki maga csinálhatja.
 Négy ondulás — négy dollár.
 Hajtük — nem kerülnek semmibe, mert nem kellnek.
 Nagy hajtu — nem kell, tehát nem kerül semmibe.
 Hajviz — nem kerül semmibe, mert ez se kell.
 Hajnecc — a fenntéltet okokból ez se kerül semmibe.
 Hajvágás — ötven cent.
 Összesen — négy dollár és ötven cent.

Az adatok mindkét esetben egy hónapra vonatkoznak. A különbség valóban nyilvánvaló. De az embernek önkénytelenül eszébe jut, mennyibe kerülhet a haja Lady Olivának, aki tudvalegolyó egy lovagot régig a városban, hogy nem volt rajta más, csak a haja. Es az teljesen vitakérrő öt.

Szerkesztői üzenetek

M. S. Young, Sask. Kuldje el nekik a zombori takarékpénztár érdekesének pontos számolását, hogy ott keresessék.

S. L. Detroit, Mich. Jelezve volt, hogy melyik konzultushoz vagy mely new yorki címre forduljon.

A. E. Monessen, Pa. Gyűjtővet az adakozást kér laktatól kérjen. Irjon a Magyar Vörös Kereszt Tudakozó Irodájának Budapest, a 6k kinyomozókat, küldjön kiadásokra egy dollárt.

W. Z. Northville, Mich. Külön képviselötöröl nem tudunk, de valamelyik európai raktárának bizonyosan van képviselete. Biztos választ csak a gyár igazgatóságától kaphat.

S. L. Chicago, Ill. A bécsi 1906. évi hajójegyeknek névsorával nem rendelkeztünk.

H. J. Harrisburg, Pa. Timsó Alau — Alum. Kétkő-rézaglic Kupferblau — Sulphate of Copper.

N. L. Manayunk, Pa. Csak a be-

NEMSORARA ITT A HUSVÉTI ÜNNEP

A napok, hetek és hónapok múl- nának; egy-kettőre itt van a husvét-i ünnep. Az otthonitok pedig levelesek, hogy mit is kap- nak majd amerikai hozsátá- rozóitól a husvét-i ünnepek előtt, hogy idejében beviszárolhassák maguknak mindazt, amire szük- ségük van.

Pénzt küldjön mindenki, aki teheti, mert pénzért minden beszerezhető ott is.

Hozzánk forduljon, mert mi feltélenül tisztessé- gesen s becsületesen szolgáljuk ki minden pénzküldési ügyben.

Pénzküldés. Pénzbevités. Kibocatal. Betétek elfogadása. Kijegyzői ügyek.

RUTTKAY JENŐ
BANKHAZA
 106 Avenue B
 New York, N. Y.

Biztonsáiban van a pénze?

Napról-napra olvashatja a lapokban, hogyan fosztanak meg sok embert pénzétől. Az Ön pénze biztonságban van? Biztonságban van, ha a Cleveland Trust Company 48 bankjai egyikében, az ön szomszédságában van elhelyezve. Ott van, a hol 360,000 Clevalandi tartja pénzét, tudva azt, hogy ez egy erős bank, a hol akkor kaphatják vissza, a mikor szükségük van rá és a hol 4% kamatot jövedelmez.

Takarítsa meg pénzét biztonságban a Cleveland Trust Companynál.

PÉNZKÜLDÉS TENGERENTULRA HAJÓJEGYEKET ARUSITUNK

mindegyik bankunkban, vagy a mi Colver-Miller irodánkban. Különleges olcsó jegyárak lettek megállapítva, a nyár tartamára, Európába.

The Cleveland Trust Company

Fiókunk van az Ön szomszédságában.

Bóditó kufágyi

Szenzációs fe- lor-féle gyilk- zás körül

FIELDS

A bódítószere- bosszúból ölt

DETROIT.

Abban a gyilk- mely már be- latja a los a és amelynek zó lett az áld- zációs fordula- zás körül

Az itteni me- rabja, Harry. Los Angeles- még pedig 20 év alatt a be- rében, ma sz- lett. Ha ez a bizonyul, a b- bönügyi egye- ritve.

Elmondotta, menyf bódító- ték el. Az ö- megyilkolt- delmébe vet- ziszínészek, dítszerekről Fields szerint, akik szeretné- egy szanatóri- gyították. A- zett, a hiéng- ték, Taylor- gát és ezért bosszúból.

Elmondta, hogy a gyilk- ferfit és egy- sállította a T. Hallotta a löve- ort megölte. szállította a angelesi alvó- nyájára, ahol- ák. Ó mind- földart kapott- kik, hogy nek- adhassák, egy- el.

Az itteni re- hitelt adni a- őrség egyik "Földet, mint- ez összekötöt- bódítószereh- narabig tagja- en kiküldött- csoportjának is- A hatóság a- eit azonnal Los Angelesbe- ban kérték, ho- éntlenül tart- Ugy látszik, ho- óságok is haj- ni a szavának- telő lépések- sabb valószín- lógot, mert, nak arról, ho- hónapokkal ez- a hatóságokn- hiéni ellen.

A detroit- kíváncsian vá- lesi fejleménye-

I. VILMOS A NEMET M

BERLIN, febr. csütörtök este 11 óra körül elhunyt császár, leténapki évford- vány szövege: "Ahol minden szabad hallgatnu- felejtették. A p- kel hatnia a szabadság kell te- orozódt. Porosz- gozatok és gond- Poroszország- szágé kell valm-

Garan

hogy pénzk- bizsai, me- után 1 órá- beérkeznek, érfolyamot- tükiden:

1000 magyar- 1000 osztrák- 1000 csehül- 1000 jugoszl- 1000 román-

New Yorki- nek, — kik- jönnek tró- legjobb ár- mitjük, me- nyilvan- Árvízvesztés- eseg- Hajójegyek- is-

2.50 koroná- isandlyeg 10

MAGYÁ

— Állami fele-

Bóditószer kufárok a gyilkosok

Szenzációs fejlemény a Taylor-féle gyilkossági nyomozás körül Detroitban.

FIELDS VALLOMÁSA.

A bóditószernek hiénái szerinte bosszúból ölték meg Taylort.

DETROIT, Mich., febr. 23. Abban a gyilkossági ügyben, amely már hetek óta foglalkoztatja a los-angelesi hatóságokat és amelynek Taylor mozduló lett az áldozata, ma itt szenzációs fordulat történt.

Az itteni megyei börtön egyik rabja, Harry M. Fields, akit Los Angelesben is jól ismertek, még pedig "Harry the Chink" név alatt a bóditószerhiénák körében, ma szenzációs vallomást tett. Ha ez a vallomás igaznak bizonyul, akkor a titokzatos bűnügy egy-kettőre fel lesz derítve.

Elmondotta, hogy a cselekmény bóditószerhiénák követkék el. Az ok az volt, hogy a meggyilkolt mozduló védelmébe vett egy bizonyos mozdulószerhiénát, aki azelőtt a bóditószerhiénák rabja volt.

Fields szerint a mozdulószerhiénák, akiket szerinte, keletre küldte egy szanatóriumba, ahol kigyógyították. Amikor visszaérkezett, a hiénák megkönyöröztek. Taylor közbevetette magát és ezért gyilkolták meg bosszúból.

Elmondta a vallomásában, hogy a gyilkosság estején két férfi és egy nő az autóján ő szállított a Taylor lakásához. Hallotta a lövést is, amely Taylor fölött megléte.

Az itteni rendőrség hajlandó hitelt adni a szavának. A rendőrség egyik tagja felismerte Fields-t, mint olyant, aki tényleg szeszkeletében állott a bóditószerhiénák, sőt egy darabig tagja volt az ezek ellen kiküldött titkosrendőrök csoportjának is.

A hatóság a vallomás részleteit azonnal megtáviratozta Los Angelesbe, ahonnan nyomban kérték, hogy Fields-t feltélenül látsák önjét alatt. Ugy látszik, hogy az ottani hatóságok is hajlandók hitelt adni a szavának és megteszik a kellő lépéseket. Annál is inkább valószínűnek tartják a dolgot, mert tudomással bírnak arról, hogy Taylor már hónapokkal ezelőtt panaszt tett a hatóságoknál a bóditószerhiénái ellen.

A detroiti hatóságok most kiváncsiak várják a los-angelesi fejleményeket.

I. NEMET DICSIÓTIK A NÍMST MONARKISTÁK.

BERLIN, febr. 23. — A monarchisták egyesülése kiáltványt bocsájított ki I. Vilmos, Németország elhunyt császáriának 125-ik születésnapjára, évfordulójára. A kiáltvány szövege:

"Ahol minden kö beszél, nem szabad hallgatnunk nekünk sem. Ne felejtjük. A porosz ifjúságot át kell hatni a mi szellemünknek, szabaddá kell tenni ismét Poroszországot. Poroszok ébredjétek. Dolgozzatok és gondoljatok arra, hogy Poroszországnak ismét Poroszországgá kell válnia."

Garantáljuk, hogy pénzküldési megbízásait, melyek ma délután 1 óráig irrodánkba beérkeznek, a következő árfolyamon fogjuk elküldeni:

1000 magyar kor... \$ 1.05
1000 osztrák kor... \$ 0.30
1000 csehlovák k... \$ 18.50
1000 jugoszláv k... \$ 3.40
1000 román lei... \$ 8.40

New Yorki üzletfeleinknek... Kik személyesen jönnek irrodánkba, a legjobbjárfolyamot számíthatjuk, mely pillanatnyilag kapható.

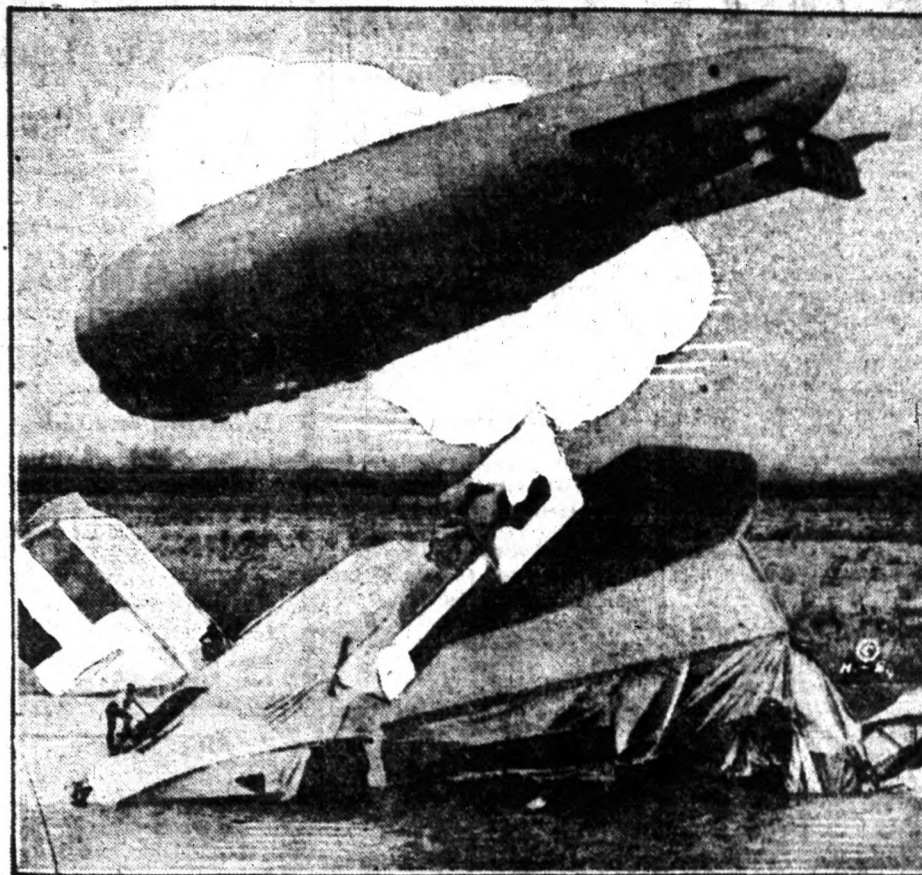
Árkedvezmény nagyobb összegű megbízásoknál.
Hajójegyek az összes vonalra.

250 koronás magyar váltó... \$ 22.00
1000 forintos magyar váltó... \$ 22.00

Magyar Amerikai Bank
230 First Ave. New York

Állami felügyelet alatt m. n. áll.

A LÉGI KATASZTRÓFA ALDOZATAI.

A Roma, amint nemrég elrepült Washington felett.—Lent az annak idején elpusztult ZR—2 romjai láthatók.

NINCS NÉPSZERÜBB DOLOG MOST AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN, MINT A DRÓTNÉLKÜLI TELEFON HASZNÁLATA

A kormány hivatalos hatóságainak becslése szerint még ez évben legalább egy millió készülék lesz használatban az országban. — Az utolsó hónap fejlődése bámulatos volt. — A készülékeket előállító gyárak nem győznek eleget tenni a folyton növekvő rendelésnek

WASHINGTON, február 23. — A kormány becslése szerint még ez év folyamán legalább egy millió felvevő készüléke lesz az Egyesült Államok lakosságának. A drótnélküli telefon utján továbbított beszélgetések, hírek, tudósítások, hangversenyek és minden halható dolog meghallgatására.

A felvevő állomáshoz nem kell hivatalos engedély, sem jegyzéket nem vezetnek róla, úgy, hogy a kormányban nincsen is módjában, hogy pontosan megállapítsa ezekben a mai számát, de mégis úgy becsülik, hogy ahol 25,000 volt egy évvel ezelőtt, ott 250,000 állomáshoz van ma, és ezeknek a fele a legutóbbi harminc nap alatt állott be a jatekba.

A kormány még sohasem látott ehhez hasonló jelenséget, hogy a drótnélküli telefon mennyire megragadta az amerikai népet. D. B. Carson, a kereskedelemügyi miniszterium hajózási osztályának vezetője, tudja legjobban megmondani ezt a különös népszerűséget, mert hivatalát valóságilag elárasztják azok a kérvények, melyek engedélyt kérnek leadó-készülékek felállítására, különösen a nagy telepek számára, melyek országos hálózatot létesítenek. És ez a rohamos elterjedés a legutóbbi harminc nap alatt mutatkozott, amióta a drótnélküli telefonok néhány hatalmas sikeréről hírt vitt a nagyközönség. Ezt megelőzőleg a miniszterium valóságos propagandát folytatott arra nézve, hogy amatőrök érdekelten a drótnélküli telefon iránt oly oélizattal, hogy így a nemzetnek legyen egy szakértő-tartaléka, akik ismerik a készülék kezelését. Most azonban már nem kell biztatni a jelentkezőket, sőt nem győznek válaszolni az ezerszámra érkező kérdésekre.

A felvevő-készülékeket gyártó ipartelepek jelentik, hogy már alig bírnak eleget tenni a folyton növekvő rendeléseknek. Minden pár hétben meg kell kettőztetni gyáraik addigi termelését. Ezen kívül nem szabad elfelejteni azt sem, hogy hány találékony amerikai fiu csinál napról-napra a maga számára felvevő-készüléket.

A kormány tisztviselői szerint senki sincsen az országban, aki ennek a fejlődésnek akkora hasznát fogja venni, mint a farmer, a tanya gazda. Ez a találmány egyszerre megszünteti elszigeteltségét. Pár hónappal ezelőtt a kormány, a földművelésügyi miniszterium és az ország hat helyén felállított állomásmái által megkezdte a piaci jelentések.

A SZÖRNYŰ LÉGHAJÓ KATASZTRÓFA OKAIRÓL (Folytatás az 1-ső oldalról.)

Newport News kisnyír halottnézőjébe pedig egyre érkeznek az áldozatok hozzátartozói. Ellentétben azokkal, az első hírekkel, hogy az összejött, és megsemmisített holttesteket sohasem lesz lehetséges azonosítani: ma már hirtelen, hogy harminc holttestnek a személyazonosságát megállapították és megtekették az előkészületeket a holttestek elszállítására. A halottnéző körül egész nap nagy tömeg állott, de senki mást nem engedtek be a holttestekhez, csak azokat, akik a személyazonosság megállapítása végett mentek be. A holttestek ugyan szénmá érték, de a személyazonosság megállapítása a legelső esetben gyűrűk és órák segítségével volt lehetséges.

A TEMETÉS.

Végleges megállapodás még nem történt a temetésre vonatkozólag, de azért a Newport News-i és Hampton-roadi városi tisztviselők már értesítést kaptak a Langley reptelepről, hogy a temetői szertartást Newport városban abban a temetőben intézzenek fogják megtartani, a melyben a holttestek most fekszenek. A szertartás nem lesz szigorúan véve katonai temetés. A Langley telep tábori lelkésze végzi majd a szertartást, melyen a három városi tisztviselői testülettel vesznek részt, ugyancsak az American Legion közösen lévő csapatai is. Mielőtt a koporsókat a házból kivisnék, mindgyökire kossorukat fognak helyezni a város és a Legió nevében.

ELNAPOLTÁK A GENUAI KONFERENCIA IDEJÉT.

RÓMA, febr. 23. — A genuai konferencia az utolsóig ma biradása szerint március 8-ika helyett csak március 15-én vagy 23-án nyílik meg. Az előkészítő munkálatok befejezése tette szükségessé annak eltolását.

DE NICOLA SEM KAPHATÓ KORMÁNYALAKTÁSRA.

RÓMA, febr. 23. — Enrico De Nicola, az olasz képviselőház elnöke elhárította magától a király meghívását az új kormány alakítására a lemondott Bonomi-kormány helyébe.

MEGETTE AZ ARCPORT S MEGHALT A KIS LEÁNY.

NEWARK, O., febr. 23. — Alice Arrington három éves leánya, John Arrington utcán lakva leánya meghalt ma itt, minthogy jó csomó arcport fogyasztott el.

DOLGOZNAK A MAGYAR IRÓK

A magyar közönség személyes ismerkedést keres az írókkal. — Magyar írók a felolvasó asztalnál. — Előkelő külföldi vendégek Budapestben.

A Szabadság budapesti tudósítójától.

SOKSZOR tudósítottam már a Szabadságot, olyanféle jeleségekről, amelyek kétségtelenül azt bizonyítják, hogy Magyarországi rohamlépésekben halad a teljes megnyugvás és a békes felé. A rohamlépéseket természetesen mi itthon csak esigacsuszásoknak látjuk, hiszen nekünk magunknak kell nyomorúságainkból kivergődni. De beálltva a fejlődés nagy korszakaiba a már eddig megfutott pályánkat, igazán csak meglepődéssel tekinthetünk vissza.

Most egy újabb jelenségről akarok néhány szót írni. Nagyon sokáig a kommun után alakult a magyar irodalom. A bolszevizmus leverése után esztelen egy irodalmi szenzáció volt, Szabó Dezso Elsdort faluja, ez azonban még a kommunában jelent meg. Utána nagy tepszeds következett és csak egy esztendő után kezdte ismét szárnyait bontogatni a magyar irodalom.

Egy kissé azonban még mindig féltékenek az írók, de a legutóbbi időben mintha rohamosan kapnánk vissza a hangjukat. Moricz Zsigmond "Légy jó mindhalálig" című regényében egy debreceni kis diák életét írja le, de a gyermek megriadásai mintha visszhangjai lennének azoknak a megütközéseknek, amelyeket a forradalmak igazságtalanságai miatt átél a magyar ember, a budapesti ember.

A karcsónyi könyvtárhoz már valósággal onntotta a magyar írók műveit, a szinpadon pedig Molnár Ferenc Hattyuja nyitotta meg a sort. Eleinte azt hitték, hogy a politika ide is bevonult és tüntetéssel fogják megakadályozni a darab sikerét. Azóta Molnár másik darabja a Színház színterén megjelent a közönség előtt és mindkettőnek hihetetlen sikere volt. Mint valami győzelmes hadvezér, akit eddig számbék tért vissza a szinpadra Molnár Ferenc és azóta a hadvezér már maga után vezényli régi híveit. Soha annyit magyar darabot nem adtak a színházakban, mint éppen most. A közönség kifáradt a sok szenvedésbe és az irodalomhoz menekült.

Valami egészen különös érzés kezd hódítani. A publikum ismerkedni szeretne az írókkal. Egyik matiné a másik után tartják, ahol megjelennek a felolvasó asztalnál a költők, a novellisták, és saját maguk olvassák fel munkáikat. Anyira mentek már ebben a törekvésben, hogy még egy kabarének is jó üzlet az írókat mint szereplőket felépíteni.

Az Apolló kabaréban minden este egy-egy más magyar író olvas fel. Egyik-másik bizony súlyos színes annak ellenére, hogy jó költő, de kiderült a felolvasó asztalnál, hogy az írók között fél nagyszerű előadó van, kik mint előadó művészek is megkereshetnek kenyérüket. Ezek: Babits Mihály és Kosztolányi Dezso.

Kosztolányi Dezso minden alkalommal nagy sikert szorított aratni, multkor azonban éppen egy tragikus verse elszavalásánál eszrevette, hogy a közönség kaotikus. Nem értette a dolgot, még jobban tűbe jött és erősen gesztikulált. A publikum még jobban kacagott. Kétségbeesetten hagyta el a felolvasó-asztalt, de ekkor tapsolni kezdtek. Vissza akart menni, a rendező azonban feltartóztatta és nadrággára mutatott, mely oldalra vágrepedt.

Csak nem akar így kimeni a szinpadra? — mondotta bosszusan.

Miért ne — válaszolt Kosztolányi, — hiszen a publikum éppen ezen mulatott a legjobban. Egy-egy vállalkozó nagyon jól kihasználja a közönség érdeklődését és idegen írókat hozatott Budapestre. Először Hans Ewers jött Budapestre, akit Amerikában jól ismernek. A Lipótvárosi valóságos lázbajjait, amikor a plakátok megjelentek. Már hetekkel előtte lehetetlen volt jegyet kapni.

Ewers jó előadó, sőt végül még szecsotot is tartott, minden kérdéseket is intézhetett hozzá. Ha újra előjönne, legalább egy hétig zsufolt házat vonzana.

A legutolsó látogató Thomas Mann volt. A finom írásait nagyon szeretik Budapestben, és egy-egy ülésért 300-400 koronát is elkerltek. Mindenki szívesen fizette, mert társadalmi sikk volt jelen lenni.

A Zeneakadémia nagyerterme zsufolóság megett. Thomas Mann nem jó előadó, és bizony alig értette valaki, de azért végigültek, sőt mindenki agyondicsérte. Nagy élvezetből beszéltek, mert fétek, hogy körülömben műveltelemnek fogják tartani őket az emberek.

Érdekes, legalább Amerika számára, ahol az üzletet méltányolni tudják, hogy ötven márkát fizettek a vállalkozó Thomas Mannnak és ő megük tizenötöt márkát nyertek. Thomas csak azért vállalkozott erre a kirándulásra olyan olcsó pénzért, mert megágyították a szívet azzal, hogy rosszvalutáj országba jön.

A közel jövőben még néhány érdekes látogató lesz, a melynek csak örülni lehet. Az irodalom végre kezd elfoglalni helyét ebben a megkínzott országban.

PAIZS ÖDÖN.

CANADA ELLENZI AZ ÚJ CSATORNÁT

A quebeci miniszterelnök a leghatározottabban ellenzi a tervet, mint a mely egyoldalúan az Egyesült Államok érdekeinek használna csupán.

QUEBEC, Canada, február 23. — Tashereau miniszterelnök tegnap Quebecben, a Lapointe tengerészeti miniszter tiszteletére rendezett díszben nagy beszédet mondott, melyben kijelentette, hogy minden erejével ellenzi azt az új tervet, hogy a nagytavakat egy harminc láb mély csatorna által kössék össze a Szent-Lőrinc folyóval.

"Két ok van e mögött a terv mögött, — mondta a miniszterelnök. — Az egyik, hogy tényleges hasznára lenne a közönségnek, a másik, hogy a vizierő bőséges felhasználására adna alkalmat. Amerikai barátaink sokat beszélnek az elásról, de halgatnak a másodikról.

Pedig azt bizonyították lehet venül, hogy a kivitteli forgalom nem igazolja ennek a csatornának a szükségességét. Valamennyi kikötő együttvéve, mely az Atlant óceán partján fekszik, nem visk ki évente több mint négy millió tonna gabonát. Az az ember pedig, aki ma az Egyesült Államokban a legnagyobb száktérlemmel dicsekedhetik, Herbert Hoover kereskedelemügyi miniszter, megmondotta, hogy tiz év múlva, a mikorra a csatorna körülbelül elkészülne, az Egyesült Államok nem lesz kivinni való gabonája.

Ennélfogva joggal van merül fel a kérdés: mit akarnak hát a szomszédaink? Más egyebet akarnak ők. Ha alaposan megvizsgáljuk a mérnökök terveit, amelyek szerint a csatornát megépítik, kiderül, hogy a csatorna építése körülbelül 4,100,000 lóerőnek megfelelő vizierőt fog létesíteni. Ezt akarnak a mi amerikai szomszédaink értékelni, csak hogy erről

IGY RUGOK KI MINDENKIT!

— aki engem be akar csapni és másat ajánl, nem pedig BOLGÁR ERVIN OKLEVELES BUDAPESTI GYÓGYSZERÉSZ ÉS VEGYÉSZ, az amerikai gyógyszerészek által is megmecsodált és elismert szakferfi korszakalkoló találmányát, a magyar gyógyszerészek büszkeségét!

A SATURNINT AZ ÉLETITALT

Az emberiség ezreit gyógyította már meg ez a pompás orvosság. Olyanok nyerték vissza elvesztett egészségüket, akik már lemondottak minden reményről, hogy valamikor is emberszamba mehetnek.

NEM HIVALKODÁS EZ, MANEM VALÓSÁG!
Ennek a csodás hatású szernek jótékonyasága azonnal érezhető. Akik HOSSZU MUNKÁS ÉLET UTÁN elgyengültek, vagy a MÉRTEKELEN ÉLETMÓD, A KICSAPONGÁSOK, A TULSÁGOS DOHÁNY- ÉS ITALÉVEZÉS által erősenedtek, akiket megöri az élet viszonlagasága, a mindeszeknek utóbajjait, az álmatlanságot, általános rosszulletet, fáradtságot érzésnek, akiket bántanak a Hát-, oldal-, fej és az egyéb testi fájások, akik feledékenyek, akik nem tudnak már az életnek örülni, nyuljanak azonnal!

SATURNIN-hoz

A GYÓGYSZEREK KIRÁLYAHOZ.
Alig használják é ezért, már is érezni fogják, hogy UJ ÉLETET

nyertek benne. — SIESSUNK, HOZASSUNK BELOLE, MIG NEM KÉSŐ.
FIATALOKAT megóv sok bajtól. MEGLÉTT EMBEREKNEK frisseséget ad. KOROSAKAT nem enged megvélni. A VENEKET pedig új erővel látja el.
Egy üveg ára egy dollár a 25 cent. öt üvegből álló készlet öt dollár. Postán is küldjük az ország minden részébe. A valódi csakis e címen kapható:

Vörös Kereszt Patika

8901 Buckeye Road, Cleveland, Ohio
Rendelésel küldünk szép fali nptárt is.

nem is beszélnek sokat. Ennek a vizierőnek kétharmadrésze a mi területünkön fekszik. Ebből a több mint négy millió lóerőt képviselő vizierőből akarnak ők 2,700,000 lóerőnek megfelelő mennyiséget elvonni és a szomszédos amerikai területek felvirágztatására fordítani.

Annak a gabonának, ami a nagytavak vidékéről kerül ki, nyolevan százaléka canadai gabona. Miért nem akarnak mi ezt a gabonát canadai kikötőkön keresztül kiküldetni? Megkövetelem az ottawai kormánytól, hogy védje meg Montreal és Quebec kikötőinek érdekeit és biztosítsa azt, hogy az északi nagy gabonatermő vidékek gabonafelolvasását a canadai kikötőkől szállítsák ki."

A beszéd rendkívül nagy hatást tett nemcsak a jelenlévők re, hanem Canada egész lakosságára is.

DIVATOSAK— ÉS MILYEN TARTÓSAK!

A saroktól a lábujjig—egy uri cipő. Egyezségi, elegáns, szivós viseletet nyújtó cipők, melyeket az Endicott-Johnson cég saját eszteriben eszerez. Ezen gyártmány, mely ügyes munkaszerőnek és a cipőgyártás nagy tapasztalatának terméke, "megállja a strapát."

Megveheti azon helyi üzletben, melynek alakában az Endicott-Johnson felirat ki van véve.
Ez egyike a STERLING LINE Barna Bőr Cipőnek:

Egyike a számtalan nagyon kívánatos új divatu cipőnek fiatal emberek részére.
Ára tetszőleg—\$5.00.
Keresse az Endicott-Johnson nevet a bétesen.

ENDICOTT-JOHNSON SHOES

"JOBBI CIPŐK KEVESEBB PÉNZERT"
Ne feledjen érdeklődni a többi E-J divatu cipő felől

ENDICOTT-JOHNSON CIPŐK Férfiak, asszonyok és gyermekeknek kaphatók a THE MARKET STORE-ban 2536 Lorain Avenue, a United Banknál szemben. Postai megrendelések csaküszöletnek. ENDICOTT-JOHNSON CIPŐK fűzőknek, láncoknak \$1.00 és feljebb

